

Bedrijven op slot door Natura2000 gebieden

Er wordt al maanden geschreven over de bedreiging van Natura2000. Op zich mooi dat bijzondere natuur behouden blijft en beschermd wordt, maar wat betekent dat voor uw bedrijf? De meesten van u zullen denken; dat is ver van mijn bedrijf, alleen bedrijven rond de peel bij Deurne hebben daar last van. En inderdaad als je de persberichten volgt lijkt het ook zo, maar dat is niet geheel waar. Op de kaarten van de provincie Noord-Brabant en Gelderland zie je dat veel nertsenhouders in de nabijheid van gebieden liggen die zijn aangewezen of aangemeld als Natura2000 gebied. Er zijn al diverse bijeenkomsten geweest over de effecten van de bescherming van deze gebieden op de bedrijven in de omtrek, maar concrete juridisch toetsbare punten zijn er nog steeds niet. Ik wil u met dit artikel daarover informeren.

Ing. Raymond Derks, senior adviseur Geling Advies, Agrarisch Advies- en bemiddelingsbureau, De Rips

Natura2000

Natura2000 staat voor een netwerk van Europees beschermde gebieden die zijn aangewezen vanwege de hierin voorkomende soorten (flora en fauna) of de potentie dat die er kunnen voorkomen. In Nederland is de bescherming van deze gebieden vastgelegd in de Natuurbeschermingswet 1998 (navolgend de NBwet). Deze wet is op 1 oktober 2005 herzien in werking getreden. Op 1 februari 2009 is nog een wijziging doorgevoerd en binnenkort zal de wet nogmaals worden gewijzigd bij de inwerkingtreding van de Crisis- en Herstelwet, waarover later in dit artikel meer. In Nederland zijn in totaal 162 gebieden aangewezen als Natura2000 gebied. De provincie is vrijwel altijd het bevoegd gezag over deze gebieden. Hierbij is de ligging van het gebied bepalend voor welke provincie bevoegd gezag is. Bijvoorbeeld het gebied de Oeffeltermeent tussen Cuijk en Boxmeer in Noord-Brabant. Dit gebied ligt op maar 250 meter van Limburg en 3 km van Gelderland. Echter de provincie waar het grootste effect optreedt, heeft het bevoegd gezag. Dit betekent dat bedrijven gelegen in Limburg en Gelderland die binnen 25 km van dit gebied liggen, niet alleen van hun eigen provincie een NBwet-vergunning nodig hebben, maar mogelijk ook van de buurprovincies. Verder is met de wijziging van de wet in februari van dit jaar bepaald dat voor het 'bestaand gebruik' geen vergunning benodigd is tot de beheersplannen voor de Natura2000 gebieden zijn afgerond. In de beheersplannen moet voor een periode van 6 jaar (de zogenaamde beheersplanperiode) worden vastgelegd hoe het gebied in stand wordt gehouden en waar mogelijk wordt verbeterd/ontwikkeld. Met het begrip 'bestaand gebruik' wordt bedoeld het effect van het bedrijf dat feitelijk aanwezig was op 1 oktober 2005 bij inwerking treden van de wet op het betreffende gebied. Als wordt gekeken naar de 152 nertsenbedrijven in Gelderland, Limburg en Noord-Brabant, dan blijkt uit de provin-

ciale database dat hiervan nog 63 bedrijven na deze datum een vergunning hebben gekregen. Wanneer met deze vergunning het bedrijf in emissie is uitgebreid, dan kan het best mogelijk zijn dat hiervoor geen NBwet-vergunning meer verkregen kan worden. Daar komt bij dat moet worden uitgegaan van het feitelijk aanwezige aantal dieren.

NBwet-vergunning

Stel dat u een milieuvergunning had op die datum voor 3.000 fokteven met bijbehorende reuen en pups, maar feitelijk nog maar 2.000 fokteven hield, dan is het laatste aantal bepalend. Probleem hierbij is dat het moeilijk aantoonbaar is welk aantal dieren u op 1 oktober 2005 exact hield. Daarbij wordt hier nu over dieren gesproken die zijn om te rekenen naar ammoniakemissie en vervolgens naar ammoniakdepositie, maar ook andere versturende effecten als licht, geluid, geur, luchtkwaliteit, wateronttrekking, etc. kunnen belemmerend zijn en heel moeilijk aantoonbaar te maken. Gelukkig heeft de Minister van het ministerie van LNV in de wet laten opnemen dat het bevoegd gezag moet bepalen of een effect zodanig belangrijk (significant) is, dat er een NBwet-vergunning voor moet worden aangevraagd. De provincies handhaven dus ook niet op de vergunningplicht tot er voor alle gebieden beheersplannen zijn waarin deze effecten zijn bepaald. Het 'bestaand gebruik' wordt hierin betrokken en er is ook geen vergunning meer nodig als het 'bestaand gebruik' is opgenomen in de beheersplannen.

Om discussies over het 'bestaand gebruik' en de vele vergunningaanvragen te voorkomen, heeft de minister in een brief van 30 juni jl. laten weten dat ze de NBwet zodanig gaat aanpassen dat het 'bestaand gebruik' ook na het vaststellen van de beheersplannen een recht blijft. Dit gaat gebeuren met de Crisis- en herstelwet. De wet is op 17 november jl. in de tweede kamer aangenomen en zal, na behandeling in de eerste kamer, zeer waarschijnlijk in maart 2010 in werking treden.

In deze wet wordt de definitie van 'bestaand gebruik' definitief door de zinsnede 'gedurende de periode tot vaststelling van de beheersplannen' te verwijderen. Daarnaast wordt de datum van 1 oktober 2005 vervangen door de datum 7 december 2004, tenzij de betreffende Natura2000 gebieden later zijn aangewezen; dan geldt namelijk deze latere datum. De Crisis- en herstelwet voegt verder een apart artikel (art.19kd) toe voor de beoordeling van de ammoniakdepositie. Hierin wordt aangegeven dat voor het afgeven van een NBwet-vergunning de provincie niet de gevolgen van de ammoniakdepositie betreft die op 7 december 2004 al werd uitgestoten, of waarvoor met een ander bedrijf is gesaldeerd. Dit betekent dat deze bedrijven geen NBwet-vergunning meer hoeven aan te vragen.

Hiermee lijkt er voor de meeste nertsenhouders niets aan de hand te zijn, maar de aanpassing van de NBwet verplicht de provincies als bevoegd gezag ook om een programmatische aanpak op te stellen met hierin niet alleen de huidige en de te verwachten depositie, maar indien de depositie op de voorkomende soorten te hoog is, is er ook een plan van aanpak om de depositie te verlagen.

Wanneer bedrijven uitbreidingsplannen hebben of zijn uitgebreid sinds december 2004 en de effecten die hiermee ontstaan een negatief effect hebben (bijvoorbeeld toename ammoniakdepositie op al overbelaste natuur), dan moet hiervoor een NBwet-vergunning worden aangevraagd. Ammoniak vormt het grootste discussiestuk in de beheersplannen, aan de hand van een voorbeeld gaan we hierop in. De Oeffelster Meent is aangewezen vanwege het (potentieel) voorkomen van Stroomdalgras, Glanshaver en vossenstaartheoiland, de Kamsalamander en de Kleine modderkruiper. De graslanden zijn zeer gevoelig voor verzuring, het hooiland beperkt gevoelig en uiteraard zijn de sala-

mander en de modderkruiper ongevoelig voor verzuring door ammoniakdepositie. De kritische depositiewaarde van het gebied is 1.300 mol stikstof per hectare per jaar, terwijl de huidige achtergronddepositie ter plaatse 2.990 mol N/ha/jaar bedraagt. Dit zou dus moeten betekenen dat er geen enkele veehouder in een straal van 25 km rond dit gebied meer kan uitbreiden.

In de brief van 30 juni jl. heeft de minister echter toegezegd te bekijken of op een andere wijze naar de kritische depositiewaarde kan worden gekeken. Andere landen gaan hier namelijk ook soepeler mee om en de Europese wet schrijft ook niet voor op deze wijze te toetsen. De minister wil het echter niet geheel loslaten en denkt nu aan een tussenwaarde als streefwaarde. Voor de Oeffelstermeent betekent dit dat deze ergens tussen de 1.300 en 3.000 mol komt te liggen. Een wetenschappelijke onderbouwing voor deze tussenwaardes per natuurgebied moet echter nog gemaakt worden, dus dit zal wel enige tijd met zich mee brengen.

De provincies Noord-Brabant, Limburg en Gelderland

Voor de provincies Noord-Brabant en Limburg, die voor het plan van aanpak samen optrekken, is het programmatische beleid op 29 september 2009 door de provinciale staten vastgesteld. Hierin wordt met een depositiebank per gebied geregeld dat van alle ingetrokken milieuvergunningen na 7 december 2004, de ammoniakdepositie automatisch in de bank komt, waar iedere veehouder dan gratis onder voorwaarden dan gebruik van kan maken. Vergunningen worden met dit provinciale beleid echter pas afgegeven indien:

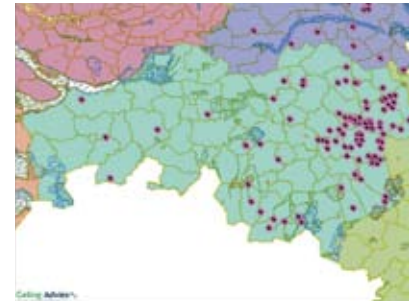
- binnen het bedrijf extra emissiereductie wordt gerealiseerd (voor de nertsenhouders is vooralsnog slechts één emissiearm stalsysteem voorhanden, deze moet worden toegepast) en
 - per beheersplanperiode maximaal wordt uitgebreid met een dubbele belasting aan ammoniakdepositie en
 - er voldoende ammoniakdepositie op de bank van het betreffende gebied staat (5 mol is een tussengrens) en
 - de vergunde of gevraagde belasting niet meer dan 50% van de kritische waarde van de voorkomende soorten is.
- Hierbij hebben de provincies voor ondermeer de nertsenhouderij al laten weten dat indien betere systemen voor handen

komen en praktisch toepasbaar blijken, deze zeer wel mogelijk worden voorgeschreven (bijvoorbeeld luchtwassers).

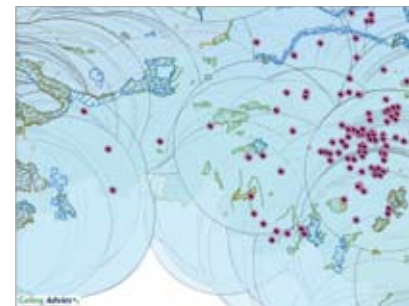
De Provincie Gelderland heeft 27 juli 2009 haar beleid vastgesteld. Deze is nog niet gericht op de programmatische aanpak, maar ziet er als volgt uit. De provincie geeft de NBwet-vergunning af wanneer:

- de achtergronddepositie lager is dan de kritische depositiewaarde van het gebied of
- de aanvraag beneden 0,5% kritische depositiewaarde blijft of
- per saldo de depositie niet toeneemt (saldereen met een ander bedrijf) en
- onder de voorwaarde dat de aanvraag beneden de 50% van de kritische depositiewaarde van het gebied blijft.

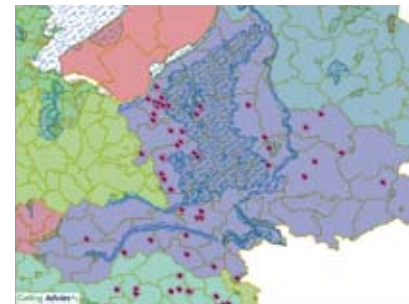
Wanneer gekeken wordt naar de nertsenhouders in Noord-Brabant en Gelderland, rekening houdend met de 25 km die wordt gehanteerd voor de berekening van de effecten op een gebied, dan kan worden gesteld dat een vijftigtal nertsenhouders bij twee of meer provincies een NBwet-vergunning zal moeten aanvragen en de gemiddelde nertsenhouder qua ammoniakdepositie een effect heeft op 3 tot 4 gebieden. Verder kan geconcludeerd worden dat geen enkele nertsenhouder buiten de invloedsgebieden ligt van de Natura2000 gebieden. Iedere nertsenhouder krijgt er dus mee te maken.

Brabant

Brabant 25 km

Gelderland

Gelderland 25 km